

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ

National Academy of Agrarian
Sciences of Ukraine

МИРОНІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ
ПШЕНИЦІ імені В. М. РЕМЕСЛА

The V. M. Remeslo
Myronivka Institute of Wheat

СУЧАСНІ АСПЕКТИ ПІДВИЩЕННЯ ПРОДУКТИВНОГО ТА АДАПТИВНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР У КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО КУРСУ

Матеріали

Міжнародної науково-практичної конференції,
присвяченої 110-річчю від дня заснування
Миронівського інституту пшениці імені В.М. Ремесла НААН

135-річчю
від дня народження
Ремесла
Івана Максимовича

125-річчю
від дня народження
Фрідріха
Антоніа Йосиповича

115-річчю
від дня народження
Ремесла
Василя Миколайовича

16 листопада 2022 року

с. Центральне – 2022

ЗМІСТ

Розділ 1. Селекція і насінництво

Valkova D. MAINTENANCE AND STUDY OF COLLECTION OF WILD ANNUAL SUNFLOWER SPECIES IN DOBRUDZHA AGRICULTURAL INSTITUTE, GENERAL TOSHEVO	9	Єгоров Д.К., Єгорова Н.Ю., Капустян М.В. ОСОБЛИВОСТІ ТРАНСФЕРУ СЕЛЕКЦІЙНИХ ІННОВАЦІЙ ОЗИМИХ КУЛЬТУР НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ	26
Барвінченко С.В., Темченко І.В., Аралова Т.С. МІНЛИВІСТЬ АБСОЛЮТНИХ І ВІДНОСНИХ КІЛЬКІСНИХ ОЗНАК БОБІВ КОРМОВИХ	10	Жемойда В.Л., Чубенко Д.В., Спряжка Р.О. ВИХІДНИЙ МАТЕРІАЛ – ОСНОВА СЕЛЕКЦІЇ СЕРЕДНЬОРАННІХ ГІБРИДІВ КУКУРУДЗИ	28
Боженко А.І., Сизенко О.Є. ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОЯВУ ГОСПОДАРСЬКО-ЦІННИХ ОЗНАК ВИХІДНОГО МАТЕРІАЛУ ЛЮЦЕРНИ СИНЬОГІБРИДНОЇ	11	Жемойда В.Л., Чухрай Н.Р., Спряжка Р.О. ВИСОКОЛЕЇНОВИЙ СОНЯШНИК: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	29
Буняк О.І. СЕЛЕКЦІЙНА РОБОТА З ВІВСОМ НА НОСІВСЬКІЙ СЕЛЕКЦІЙНО-ДОСЛІДНІЙ СТАНЦІЇ	12	Замліла Н.П., Демидов О.А., Вологдіна Г.Б., Гуменюк О.В., Волощук С.І. ОЦІНКА АДАПТИВНОЇ ЗДАТНОСТІ ТА СТАБІЛЬНОСТІ СЕЛЕКЦІЙНИХ ЛІНІЙ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ В БАГАТОСЕРЕДОВИЩНИХ ВИПРОБУВАННЯХ	29
Василенко В.І., Трохимчук А.І. ЦІННІ ЗРАЗКИ ЧЕРЕШНІ ГЕНОФОНДУ ІНСТИТУТУ САДІВНИЦТВА НААН	13	Змієвська О.А., Рябчун Н.І., Анциферова О.В., Салій А.М. РЕЗУЛЬТАТИ СКРИНІНГУ МЕТОДИК З ОЦІНКИ СТІЙКОСТІ ДО ГІПЕРТЕРМІЇ ТА ЗНЕВОДНЕННЯ У ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ	31
Василенко Н.В., Правдзіва І.В. РЕОЛОГІЧНІ ПОКАЗНИКИ ЯКОСТІ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ МИРОНІВСЬКОЇ СЕЛЕКЦІЇ	14	Кириленко В.В., Гуменюк О.В., Дубовик Н.С., Сабадин В.Я. ВПЛИВ УМОВ РОКУ НА ЗАВ'ЯЗУВАННЯ ЗЕРЕН ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ ЗА СХРЕЩУВАННЯ СОРТІВ З 1AL.1RS ТА 1BL.1RS ТРАНСЛОКАЦІЯМИ	32
Васько Н.І., Солонечний П.М., Наумов О.Г., Зимогляд О.В., Шелякіна Т.А., Ільченко Н.К., Шевченко Г.С. ОСОБЛИВОСТІ СЕЛЕКЦІЇ ЯЧМЕНЮ ХАРЧОВОГО НАПРЯМУ	15	Кузьменко Є.А. ОЦІНЮВАННЯ КОМБІНАЦІЙНОЇ ЗДАТНОСТІ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ПАРАМЕТРІВ ГЕНЕТИЧНОЇ ВАРІАЦІЇ У СОРТІВ ПШЕНИЦІ ЯРОЇ ТВЕРДОЇ ЗА ЕЛЕМЕНТАМИ ПРОДУКТИВНОСТІ	33
Вожегова Р.А., Лавриненко Ю.О., Марченко Т.Ю. СЕЛЕКЦІЙНІ ДОСЯГНЕННЯ ІНСТИТУТУ ЗРОШУВАННЯ ЗЕМЛЕРОБСТВА НААН	16	Кутіщева Н.М., Одинець С.І., Шудря Л.І. ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК МІЖ ПОГОДНИМИ ФАКТОРАМИ ТА ФОРМУВАННЯМ ГОСПОДАРСЬКИХ ОЗНАК ГІБРИДІВ СОНЯШНИКА	34
Волошин В.М., Копитець Н.Г., Бондарчук А.А. ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОЩУВАННЯ ОЗИМИХ ЖИТА ТА ТРИТИКАЛЕ ЗАЛЕЖНО ВІД ЗАСТОСУВАННЯ МІКРОДОБРИВ, СТИМУЛЯТОРІВ ТА РЕГУЛЯТОРІВ РОСТУ	18	Левченко О.С., Голик Л.М. ОЦІНКА КОЛЕКЦІЇ ОЗИМОГО ТРИТИКАЛЕ ЗА СТАБІЛЬНІСТЮ ПРОЯВУ ОЗНАКИ «ВРОЖАЙНІСТЬ ЗЕРНА»	36
Волошина В.В., Гоменюк В.І. ГЕНЕТИЧНЕ РІЗНОМАНІТТЯ ЯБЛУНІ (<i>Malus Mill.</i>) ДЛЯ СЕЛЕКЦІЙНИХ ПРОГРАМ	19	Лозінський М.В., Устинова Г.Л., Панченко Т.В., Ображій С.В., Самойлик М.О. ДЕТЕРМІНАЦІЯ ПРОДУКТИВНОЇ КУЩИСТОСТІ В F ₁ ЗА ГІБРИДИЗАЦІЇ РІЗНИХ ЗА СКОРОСТИГЛІСТЮ СОРТІВ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ	37
Гудзенко В. М., Поліщук Т. П., Лисенко А. А. ДОСЯГНЕННЯ В СЕЛЕКЦІЇ ЯЧМЕНЮ У МИРОНІВСЬКОМУ ІНСТИТУТІ ПШЕНИЦІ ІМЕНІ В. М. РЕМЕСЛА НААН	20	Лось Р.М., Дубовик Н.С., Гуменюк О.В., Кириленко В.В. ВАРІЮВАННЯ МАСИ 1000 НАСІНИН <i>TRITICUM AESTIVUM L. I TRITICUM DURUM DESF.</i> ЗАЛЕЖНО ВІД ПОГОДНИХ УМОВ	38
Гуменюк О.В., Кавунець В.П., Сіроштан А.А., Пірич А.В. ЯРОВИЗАЦІЙНА ПОТРЕБА СОРТІВ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ	22	Лось Р.М., Мурашко Л.А., Гуменюк О.В., Кириленко В.В. ЕНДОФІТНА МІКРОФЛОРА ЗЕРНА ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ В ЦЕНТРАЛЬНОМУ ТА ПІВНІЧНО-СХІДНОМУ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ	40
Дубовий В.І., Воробйов В.І., Адамович І.В. ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНА РОЛЬ ЕКСТРЕМАЛЬНИХ ПРИРОДНИХ УМОВ В ПЕРЕЗИМІВЛІ ОЗИМИХ ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР	23		
Дубовик Н.С., Гуменюк О.В., Кириленко В.В., Сабадин В.Я., Куманська Ю. О. ФОРМУВАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ПРОДУКТИВНОСТІ ГОЛОВНОГО КОЛОСА В F ₂ ТА F ₃ <i>TRITICUM AESTIVUM L.</i>	25		

Позняк О.В. З ІСТОРІЇ ДОСЛІДЖЕННЯ СОРТОПОПУЛЯЦІЇ НІЖИНЬСЬКОГО МІСЦЕВОГО ОГІРКА (УКРАЇНСЬКА ЗОС, 1931-1934 РР.)	41	Тищенко А.В., Тищенко О.Д., Пілярська О.О., Коновалова В.М. ОЦІНКА ПОПУЛЯЦІЙ ЛЮЦЕРНИ НА ПОСУХОСТІЙКІСТЬ	50
Постолаті А., Рудой М. ПРИНЦИПИ ТА ОСОБЛИВОСТІ СЕЛЕКЦІЇ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ В ЕКОЛОГІЧНИХ УМОВАХ РЕСПУБЛІКИ МОЛДОВА	43	Тригуб О.В. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ СОРТОВИХ РЕСУРСІВ ГРЕЧКИ	52
Рисін А.Л., Демидов О.А., Вологдіна Г.Б., Гуменюк О.В. ОСОБЛИВОСТІ УСПАДКУВАННЯ ГІБРИДАМИ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ СТРУКТУРНИХ ЕЛЕМЕНТІВ ПРОДУКТИВНОСТІ ТА ПОКАЗНИКІВ ЯКОСТІ ЗЕРНА	44	Чернобай С.В., Рябчун В.К., Мельник В.С., Капустіна Т.Б., Щеченко О.Є. ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ КОМПЛЕКСНО-ЦІННИХ ЗРАЗКІВ ТРИТИКАЛЕ ЯРОГО ЗА РІВНЕМ ТВЕРДОСТІ ЗЕРНА	53
Сардак М.О. СЕЛЕКЦІЙНИЙ ШЛЯХ НОСІВСЬКИХ СОРТІВ ЯЧМЕНЮ ЯРОГО	45	Чернобай Ю.О., Рябчун В.К. УРОЖАЙНІСТЬ ТА ЕЛЕМЕНТИ ПРОДУКТИВНОСТІ НОВОСТВОРЕНИХ ЛІНІЙ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ	54
Симоненко Н.В., Голик Л.М. ОСОБЛИВОСТІ ФОТОСИНТЕТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КОРОТКОСТЕБЛОВОГО ЖИТА ОЗИМОГО	46	Шпакович І.В., Голик Л.М., Ковалишина Г.М., Друковська Н.Г. СЕЛЕКЦІЙНА ЦІННІСТЬ ВИХІДНОГО МАТЕРІАЛУ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ В ННЦ «ІНСТИТУТ ЗЕМЛЕРОБСТВА НААН»	55
Сич З. Д., Кубрак С. М. ПЕРСПЕКТИВИ ВИРОЩУВАННЯ СОРТІВ ЧАСНИКУ В УКРАЇНІ	47	Якубенко О.В., Махова Т.В., Бойко К.Я. РАНЬОСТИГЛІ, СКОРОСТИГЛІ СОРТИ СОЇ ІНСТИТУТУ ОЛІЙНИХ КУЛЬТУР	56
Скрипник О.О., Леонов О.Ю., Усова З.В., Суворова К.Ю., Байбак М.І. ВПЛИВ ЛІНІЙНИХ РОЗМІРІВ ЗЕРНІВКИ НА ФОРМУВАННЯ ПОСІВНИХ ФРАКЦІЙ НАСІННЯ СОРТІВ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ	48	Ярош А.В., Рябчун В.К., Буряк Л.І. СЕЛЕКЦІЙНА ЦІННІСТЬ ТА ХЛІБОПЕКАРСЬКІ ВЛАСТИВОСТІ ГОМЕОСТАТИЧНИХ ЗРАЗКІВ ОЗИМОЇ М'ЯКОЇ ПШЕНИЦІ КОЛЕКЦІЇ НЦГРРУ	57
Спряжка Р.О., Жемойда В.Л. ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРОЯВУ ГЕТЕРОЗИСУ В СЕЛЕКЦІЇ КУКУРУДЗИ НА ПОКАЗНИКИ ЯКОСТІ ЗЕРНА	50		

Розділ 2. Генетика і фізіологія рослин

Вологдіна Г.Б. ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ВИХІДНОГО МАТЕРІАЛУ ТА СОРТІВ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ З ВИКОРИСТАННЯМ БОЛГАРСЬКИХ ЗРАЗКІВ В УМОВАХ ЦЕНТРАЛЬНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ	59	Лісова Г.М. ЕФЕКТИВНІСТЬ ВІДОМИХ ГЕНІВ СТІЙКОСТІ СОРТІВ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ ПРОТИ ОСНОВНИХ ЗБУДНИКІВ ЛИСТКОВИХ ХВОРОБ В ЗОНІ ПРАВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ	65
Дмитренко Ю.М., Ковалишина Г.М. АНАЛІЗ ГІБРИДНИХ ПОПУЛЯЦІЯХ F ₂ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ ЗА СТІЙКІСТЮ ПРОТИ ЗБУДНИКА БУРОЇ ІРЖІ	60	Пикало С.В., Юрченко Т.В., Харченко М.В. ОЦІНКА СТІЙКОСТІ ДО АБІОТИЧНИХ СТРЕСОРІВ РЕКОМБІНАНТНО-ІНБРЕДНИХ ЛІНІЙ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ	67
Жук О.І. РОСТОВІ ПРОЦЕСИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ ДО УМОВ ПОСУХИ	61	Радченко О.М., Моргун Б.В., Великожон Л.Г., Сандецька Н.В. ВИЗНАЧЕННЯ АЛЕЛЬНОГО СКЛАДУ ЛОКУСУ <i>TaCwi-A1</i> СОРТІВ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ІФРГ НАН УКРАЇНИ	69
Кедрук А.С., Соколовська-Сергієнко О.Г., Стасик О.О. ВПЛИВ КОМПЛЕКСНОГО ДОБРИВА НА АКТИВНІСТЬ ФОТОСИНТЕТИЧНОГО АПАРАТУ ТА ПРОДУКТИВНІСТЬ ОЗИМОЇ ПШЕНИЦІ	63	Реліна Л.І., Супрун О.Г., Кобизева Л.Н., Важенина О.Є., Безугла О.М., Вечерська Л.А. ІНДЕКСИ ЯКОСТІ ОЛІЇ НАСІННЯ КОЛЕКЦІЙНИХ ЗРАЗКІВ НУТУ	70
Кучерявий І.І., Созінова О.І., Карелов А.В. ПОЛІМОРФІЗМ СОРТІВ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ УКРАЇНСЬКОЇ СЕЛЕКЦІЇ НА ВИЯВЛЕННЯ ГЕНІВ ЛОКУСУ <i>GLU-B1</i> ЗА МОЛЕКУЛЯРНИМ МАРКЕРОМ	64	Соколовська-Сергієнко О.Г., Кедрук А.С., Стасик О.О. ВПЛИВ ПОСУХИ НА ВМІСТ ХЛОРОФІЛУ ТА АКТИВНІСТЬ СУПЕРОКСИДДИСМУТАЗИ ТА АСКОРБАТПЕРОКСИДАЗИ ХЛОРОПЛАСТІВ РОСЛИН ОЗИМОЇ ПШЕНИЦІ	71

Стельмах А.Ф., Файт В.І. СУТТЄВЕ УТОЧНЕННЯ МЕТОДИКИ ОЦІНОК ТРИВАЛОСТІ ЯРОВИЗАЦІЇ ТА ФОТОЧУТЛИВОСТІ У ЗРАЗКІВ ОЗИМОЇ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ	72	Юрченко Т.В., Пикало С.В., Харченко М.В. ОЦІНКА СОРТІВ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ ЗА ПОКАЗНИКАМИ, ПОВ'ЯЗАНИМИ З ПОСУХОСТІЙКІСТЮ	75
Чорнолата Л.П., Здор Л.П. ЗЕРНО КУКУРУДЗИ – ЦІННА СКЛАДОВА КОРМО СУМІШОК	74		

Розділ 3. Захист рослин

Balan G. O. ANALYSIS OF THE PHYTOSANITARY STATE OF THE ODESA REGION FOR QUARANTINABLE PESTS	77	Гаврилук Н.М., Кузьменко Л.А. АГРОТЕХНІЧНІ ЗАХОДИ ЗАХИСТУ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ	90
Бабич А.Г., Бабич О.А., Вербовський С.В. УДОСКОНАЛЕНА МЕТОДОЛОГІЯ ОБСТЕЖЕННЯ АГРОЦЕНОЗІВ НА ЗАСЕЛЕННЯ <i>HETERODERA SCHACHTII</i>	78	Галаєв О.В., Галаєва М.В. ГЕНЕТИЧНИЙ ПОЛІМОРФІЗМ СОРТІВ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ СЕЛЕКЦІЇ СГІ-НЦНС ТА МІП ІМ. В.М. РЕМЕСЛА ЗА УЯ ГЕНАМИ	91
Бабич А.Г., Бабич О.А. ОСНОВНІ АСПЕКТИ РЕГУЛЯЦІЇ ЧИСЕЛЬНОСТІ ЦИСТОУТВОРЮЮЧИХ НЕМАТОД В АГРОЦЕНОЗАХ УКРАЇНИ	79	Голосна Л.М., Шевчук О.В., Афанасьєва О.Г. МІКРОФЛОРА ЗЕРНА ЯЧМЕНЮ ОЗИМОГО	92
Бабич А.Г., Бабич О.А. ОСНОВНІ ДЖЕРЕЛА ПОШИРЕННЯ ЦИСТОУТВОРЮЮЧИХ НЕМАТОД В АГРОЦЕНОЗАХ УКРАЇНИ	80	Михайленко С.В., Джам М.А. ВПЛИВ ФУНГІЦИДІВ НА ПЛЯМИСТОСТІ ЛИСТЯ ЯЧМЕНЮ ЯРОГО В УМОВАХ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ	93
Бабич А.Г., Бабич О.А. ВПЛИВ ЗАХОДІВ ОБРОБІТКУ ҐРУНТУ НА ГЕТЕРОДЕРОЗ БУРЯКІВ ЦУКРОВИХ	80	Могилук Н.Т., Шматковська К.А., Хорохорина Г.А. ЕФЕКТИВНІСТЬ ФУНГІЦИДІВ В ЗАХИСТІ ЦИБУЛІ РІПЧАСТОЇ ВІД СТЕМФІЛІОЗУ	94
Бабич А.Г., Бабич О.А. ШКІДЛИВІСТЬ <i>HETERODERA SCHACHTII</i> В АГРОЦЕНОЗАХ УКРАЇНИ	81	Мурашко Л.А., Гуменюк О.В., Кириленко В.В. ДЖЕРЕЛА СТІЙКОСТІ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ ПРОТИ ЗБУДНИКІВ ХВОРОБ	95
Бащенко М.М., Шита О.В. ШКОДОЧИНІСТЬ <i>PHYLLLOTRETA</i> НА ПОСІВАХ РІПАКУ ЯРОГО	82	Муха Т.І., Мурашко Л.А., Гуменюк О.В. ВИХІДНИЙ МАТЕРІАЛ ДЛЯ СЕЛЕКЦІЇ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ЗА СТІЙКІСТЮ ПРОТИ ФУЗАРІОЗУ КОЛОСА ТА КОРЕНЕВИХ ГНИЛЕЙ	96
Біловус Г.Я., Терлецька М.І., Яремко В.Я. СТІЙКІСТЬ СОРТІВ ЯЧМЕНЮ ОЗИМОГО ДО ЗБУДНИКІВ БОРОШНИСТОЇ РОСИ ТА КАРЛИКОВОЇ ІРЖІ В УМОВАХ ЗАХІДНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ	83	Панченко Т.П., Черв'якова Л.М., Адаменко Н.М. ВИЗНАЧЕННЯ ДІЮЧИХ РЕЧОВИН В ҐРУНТІ ЗА ПРОТРУЄННЯ КАРТОПЛІ	97
Білявська Л.О., Бабич А.Г., Бабич О.А. БІОПРЕПАРАТИ КОМПЛЕКСНОЇ ПРОЛОНГОВАНОЇ ДІЇ НОВОГО ПОКОЛІННЯ	84	Піковський М.Й. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ БІЛОЇ ГНИЛІ СОЇ	98
Білявський Ю.В., Білявська Л.Г. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ПАВУТИННОГО КЛІЩА В УМОВАХ ПОСУХИ	85	Положенець В.М., Немерицька Л.В., Журавська І.А. ВПЛИВ БІОЕКОЛОГІЧНИХ ФАКТОРІВ НА РОЗВИТОК ЗБУДНИКІВ ХВОРОБ ІЗ РОДУ <i>ALTERNARIA</i> : <i>ALTERNARIA SOLANI</i> ELL. ET MART I <i>ALTERNARIA</i> <i>ALTERNATA</i> KESSLER В СЕЛЕКЦІЇ НА СТІЙКІСТЬ ПРОТИ АЛЬТЕРНАРІОЗУ	100
Білявський Ю.В., Білявська Л.Г. ЧУТЛИВІСТЬ ПОПУЛЯЦІЇ ЗВИЧАЙНОГО ПАВУТИННОГО КЛІЩА (<i>TETRANYCHUS</i> <i>URTICAE</i> KOSCH.) ДО СУЧАСНИХ АКАРИЦИДІВ	86	Положенець В.М., Немерицька Л.В., Кононюк Н.О., Колодницький О.К. СИМПТОМИ ЧОРНОЇ НІЖКИ НА РІЗНИХ ЗА СТУПЕНЕМ РЕЗИСТЕНТНОСТІ СОРТАХ КАРТОПЛІ В УМОВАХ ПОЛІССЯ ТА ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ	100
Вахній С.П., Войтко А.В. ОЦІНКА СТІЙКОСТІ СОРТІВ ПШЕНИЦІ ЯРОЇ ДО ХВОРОБ	88	Положенець В.М., Немерицька Л.В., Станкевич С.В., Станкевич М.Ю. СИМПТОМИ СТЕБЛОВОЇ НЕМАТОДИ НА РІЗНИХ ЗА СТУПЕНЕМ РЕЗИСТЕНТНОСТІ СОРТАХ КАРТОПЛІ	101
Вожегова Р.А., Фундират К.С., Заєць С.О., Онуфран Л.І., Коваленко А.М. ФІТОСАНІТАРНИЙ СТАН ПОСІВІВ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ В ОРГАНІЧНОМУ ЗЕМЛЕРОБСТВІ	89	Приходько І.В., Бабич А.Г., Бабич О.А. ВІЗУАЛЬНИЙ МЕТОД ОЦІНКИ СТУПЕНЯ УРАЖЕННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР ЦИСТОУТВОРЮЮЧИМИ НЕМАТОДАМИ	102

Судденко Ю.М., Гуменюк О.В., Кириленко В.В., Стригун О.О. ШКІДЛИВІСТЬ ФІТОФАГІВ КОЛОСУ НА ПОСІВАХ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ	102	Ткаленко Г.М., Крутякова В.І., Ходорчук В.Я. БІОЛОГІЧНИЙ КОНТРОЛЬ СХОЖОСТІ НАСІННЯ ЗЕРНОВИХ КОЛОСОВИХ КУЛЬТУР В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД СТУПЕНЮ ІНФІКУВАННЯ ПАТОГЕННОЮ МІКРОФЛОРОЮ	104
---	-----	---	-----

Розділ 4. Рослиництво і землеробство

Balanda O., Serafinowska D., Svystunova I. THE EFFECT ON PLANT GERMINATION AND GROWTH OF GREEN MASS WITH INNOVATIVE ORGANIC FERTILIZER WITH A HIGH CONTENT OF HUMIC ACIDS	106	Безсусідня Ю.В. ФОРМУВАННЯ ВРОЖАЙНОСТІ РІЗНИХ СОРТІВ ЖИТА ОЗИМОГО В ЗОНІ СТЕПУ ЗАЛЕЖНО ВІД АГРОТЕХНІЧНИХ ЗАХОДІВ	117
Balitska L., Svystunova I.V. INFLUENCE OF TECHNOLOGICAL FACTORS OF CULTIVATION ON GROWTH AND DEVELOPMENT OF WINTER TRITICALE PLANTS IN AUTUMN	107	Біднина І.О., Вожегова Р.А., Коковихін С.В., Шкода О.А. ОБҐРУНТУВАННЯ СИСТЕМ УДОБРЕННЯ КОРОТКОРОТАЦІЙНИХ СІВОЗМІН ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ ЗРОШУВАНИХ АГРОЕКОСИСТЕМ	118
Berezhnyak E., Voitsekhivskiy V., Kostenko A., Smetanska I., Muliarchuk O., Horbatiuk S. PERSPECTIVE WAY OF BERRY DEVELOPMENT IS ORGANIC PRODUCTION	108	Бобер А.В., Дегтярьов Д.О., Гунько Т.С. ОЦІНКА СОНЯШНИКУ РІЗНИХ ГІБРИДІВ ЗА ГОСПОДАРСЬКО-ТЕХНОЛОГІЧНИМИ ПОКАЗНИКАМИ У ВИРОБНИЧИХ УМОВАХ	120
Boichenko A., Svystunova I.V. INFLUENCE OF TECHNOLOGICAL FACTORS OF WINTER TRITICALE CULTIVATION ON GREEN FODDER ON THE TERMS OF MOWING MATURITY	109	Бобер А.В., Климовець М.Ю., Гунько Т.С. ОЦІНКА СОЇ РІЗНИХ СОРТІВ ЗА ГОСПОДАРСЬКО- ТЕХНОЛОГІЧНИМИ ПОКАЗНИКАМИ У ВИРОБНИЧИХ УМОВАХ	121
Chisca M.N. THE REACTION OF THE GENOTYPES OF WINTER BARLEY TO THE GROWING CONDITIONS	110	Бурко Л.М., Карп'як А.І. ЗНАЧЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ КОНЮШИНИ ЛУЧНОЇ В КОРМОВИРОБНИЦТВІ	122
Denisyuk V., Voitsekhivskiy V., Rak O., Smetanska I., Muliarchuk O., Balitska L., Hryhorian L., Homiv N. CONTENT OF PROTEIN AND GLUTEN IN THE GRAIN OF WINTER WHEAT DEPENDING ON THE VARIETY GROWN IN THE CONDITIONS OF THE FARM «DUMOLKO»	111	Бурко Л.М., Мартинюк Н.С. ЗНАЧЕННЯ ЛУЧНИХ ТРАВСТОЇВ У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ	123
Ilchenko Ya.V., Svystunova I.V. EVALUATION OF THE SUITABILITY OF WINTER TRITICALE GRAIN FOR BAKING	111	Гамаюнова В.В., Хоненко Л.Г., Коваленко О.А., Корхова М.М., Смірнова І.В. ЗНАЧЕННЯ СОРТОВОГО СКЛАДУ ТА ЖИВЛЕННЯ У ЗБІЛЬШЕННІ ЗЕРНОВИРОБНИЦТВА НА ПІВДНІ УКРАЇНИ	124
Rak O., Voitsekhivskiy V., Denisyuk V., Smetanska I., Muliarchuk O., Balitska L. PRODUCTIVITY AND ECONOMIC EFFICIENCY OF CULTIVATION CORN FOR GRAIN UNDER THE CONDITIONS OF GROUP COMPANIES «LNZ GROUP»	112	Гасанова І.І., Солодушко М.М., Педаш О.О. РЕСУРСОЗБЕРІГАЮЧІ ТЕХНОЛОГІЧНІ ПРИЙОМИ ВИРОЩУВАННЯ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ В СТЕПУ	125
Voitsekhivskiy V., Gladun A., Smetanska I., Berezhnyak E., Muliarchuk O., Khomiv N. RELATIONSHIP BETWEEN SOME COMPONENTS OF THE BIOCHEMICAL COMPOSITION OF STRAWBERRIES	113	Гриненко Л.І., Новицька Н.В., Мартинов О.М. ВПЛИВ УМОВ ЗБЕРІГАННЯ НА ЖИТТЄЗДАТНІСТЬ ТА ДОВГОВІЧНІСТЬ НАСІННЯ ПОЛЬОВИХ КУЛЬТУР	126
Voitsekhivskiy V., Slobodyanik G., Poshkrebnoy V., Smetanska I., Muliarchuk O., Balitska L. FORMATION OF DRY MATTER AND AVERAGE FRUIT WEIGHT IN SOME EGGPLANT HYBRIDS	114	Димов О.М., Голобородько С.П. ОПТИМІЗАЦІЯ СТРУКТУРИ ПОСІВНИХ ПЛОЩ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР – ГОЛОВНИЙ НАПРЯМ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ГАЛУЗЕЙ ЗЕМЛЕРОБСТВА ТА ТВАРИННИЦТВА	128
Voitsekhivskiy V., Smotritel O., Kostenko A., Slobodyanik G., Smetanska I., Muliarchuk O. PROSPECTIVE VEGETABLE CULTURE OF BATAT	114	Друмова О.М. ФОРМУВАННЯ КЛЕЙКОВИНИ ТА БІЛКА В ЗЕРНІ РІЗНИХ СОРТІВ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ПІД ВПЛИВОМ АЗОТНИХ ДОБРІВ	129
Астахова Я.В. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ УРОЖАЙНОСТІ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД СТРОКІВ СІВБИ ТА УДОБРЕННЯ В ПІВНІЧНОМУ СТЕПУ	115	Завадська О.В., Іващенко Ю.В. ЯКІСТЬ ЗЕРНА КУКУРУДЗИ ЗАЛЕЖНО ВІД УМОВ ВИРОЩУВАННЯ	130

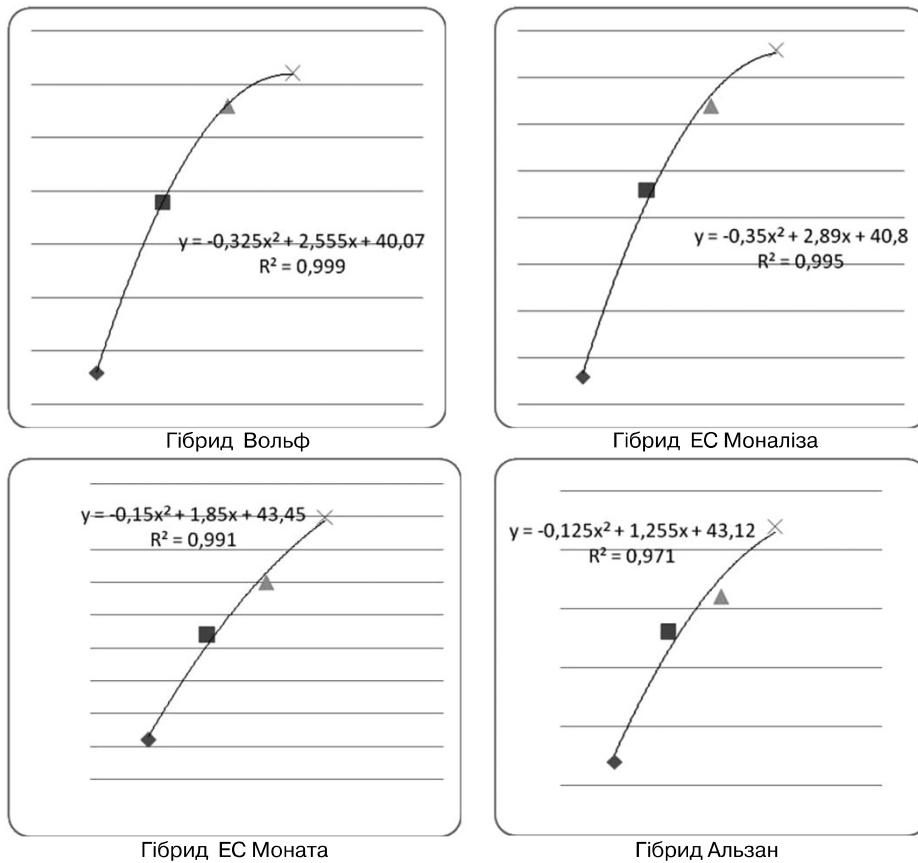
Завалипич Н.О. ВПЛИВ СТРОКІВ СІВБИ ТА НОРМ ВИСІВУ НАСІННЯ НА ПЛОЩУ АСИМІЛЮЮЧОЇ ПОВЕРХНІ ЯЧМЕНЮ ОЗИМОГО В УМОВАХ ПІВНІЧНОГО СТЕПУ УКРАЇНИ	132	Правдива Л.А. ВПЛИВ МІНЕРАЛЬНИХ ДОБРІВ НА УРОЖАЙНІСТЬ СОРГО ЗЕРНОВОГО	147
Заєць С.О., Сергеев Л.А., Фундират К.С., Онуфран Л.І. ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ДОБРІВ І ВОЛОГИ РОСЛИНАМИ ПРОСА В ПІСЛЯЖИВНИХ ПОСІВАХ В УМОВАХ ЗРОШЕННЯ ПІВДНЯ УКРАЇНИ	133	Присяжнюк Л.М., Смутьська І.В., Топчій О.В., Діхтяр І.О. ВПЛИВ ФАКТОРІВ ВИРОЩУВАННЯ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ СУЧАСНИХ ВИСОКООЛЕЇНОВИХ СОРТІВ СОНЯШНИКУ	147
Заїма О.А., Сіроштан А.А., Шевченко Т.В., Моргун О.В. УРОЖАЙНІСТЬ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД НОРМ ВИСІВУ ТА ФОНІВ МІНЕРАЛЬНОГО ЖИВЛЕННЯ	134	Савчук О.І., Кучер Г.А., Бондар Л.А. ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОЩУВАННЯ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ НА ДЕРНОВО-ПІДЗОЛИСТОМУ ҐРУНТІ В УМОВАХ ЗМІНИ КЛІМАТУ	149
Каленська С.М., Гарбар Л.А. ФОРМУВАННЯ АСИМІЛЮЮЧОЇ ПОВЕРХНІ ГІБРИДІВ СОНЯШНИКУ	135	Смутьська І.В., Хоменко Т.М., Присяжнюк Л.М., Костенко А.В. ПОПОВНЕННЯ НОВИМИ СОРТАМИ ЛЮЦЕРНИ ПОСІВНОЇ (<i>MEDICAGO SATIVA L.</i>) РИНКУ УКРАЇНИ	151
Козлова Л.В., Малюк Т.В. УПРАВЛІННЯ ҐРУНТОВИМИ РЕЖИМАМИ ҐРУНТІВ В ПЛОДОВИХ НАСАДЖЕННЯХ У ПІВДЕННОМУ СТЕПУ	136	Степаненко Т.О. РОЗВИТОК ОРГАНІЧНОГО ЗЕМЛЕРОБСТВА В СИСТЕМІ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА	152
Кочик Г. М., Кучер Г.А. ТЕХНОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВИРОЩУВАННЯ ТОВАРНОГО ЗЕРНА СОЇ У СИСТЕМІ ОСУШУВАННЯ ЗЕМЛЕРОБСТВА	137	Тирусь М.Л. ВРОЖАЙНІСТЬ СОРТІВ АМАРАНТУ В УМОВАХ ЛІСОСТЕПУ ЗАХІДНОГО	154
Лемешик А.В., Манукіян А.В., Новицька Н.В. ОПТИМІЗАЦІЯ СПОСОБІВ СІВБИ СОЇ В УМОВАХ ПРАВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ	139	Усова Н.М., Цапик Т.Ф., Школова С.В. УРОЖАЙНІСТЬ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ПО ПОПЕРЕДНИКУ СОНЯШНИК, ЗАЛЕЖНО ВІД НОРМ МІНЕРАЛЬНОГО ЖИВЛЕННЯ	155
Любич В.В. АЗОТОВМІСНА СКЛАДОВА В ЗЕРНІ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ЯРОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД ДОЗ АЗОТНИХ ДОБРІВ	139	Фурман В.А., Фурман О.В., Свистунова І.В. ВПЛИВ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ЗАХОДІВ ВИРОЩУВАННЯ НА ФОРМУВАННЯ СИМБІОТИЧНОЇ ТА НАСІННЕВОЇ ПРОДУКТИВНОСТІ СОЇ В УМОВАХ ПРАВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ	156
Німенко С.С., Грабовський М.Б., Козак Л.А. ОСОБЛИВОСТІ ПІДБОРУ СОРТІВ СОЇ ДЛЯ ОРГАНІЧНОГО ВИРОЩУВАННЯ	141	Фурманець М.Г., Фурманець Ю.С., Фурманець І.Ю. ФОРМУВАННЯ ВОЛОГОСТІ ҐРУНТУ ПІД КУЛЬТУРАМИ СІВОЗМІНИ ЗАЛЕЖНО ВІД СИСТЕМ УДОБРЕННЯ ТА ОБРОБІТКІВ ҐРУНТУ	158
Ноздріна Н.Л., Єрашова М.В. СЕДИМЕНТАЦІЯ БОРОШНА ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД АГРОТЕХНІЧНИХ ЗАХОДІВ ВИРОЩУВАННЯ	142	Циліорик О.І., Румбах М.Ю., Іжболдін О.О., Остапчук Я.В. ЕФЕКТИВНІСТЬ БІОПРЕПАРАТІВ НА СОНЯШНИКУ В ПІВНІЧНОМУ СТЕПУ УКРАЇНИ	159
Подьвий А.М., Божко Л.Ю., Барсукова О.А. ПРОДУКТИВНІСТЬ ЯРОГО ЯЧМЕНЮ В ПОЛІССІ ЗА УМОВ РІЗНИХ ЗМІН КЛІМАТУ	143	Чабан В.І., Подобед О.Ю., Клявзо С.П. ОЦІНКА ПРОДУКТИВНОГО ТА АДАПТИВНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПОЛЬОВИХ КУЛЬТУР В УМОВАХ ПІВНІЧНОГО СТЕПУ УКРАЇНИ	161
Пономаренко О.В., Гриненко Л.І., Новицька Н.В. ОПТИМІЗАЦІЯ СИСТЕМИ УДОБРЕННЯ ГОРОХУ ОЗИМОГО В УМОВАХ ПРАВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ	145	Ященко Л.А., Ровна Г.Ф., Гук Б.В. ВОДОСПОЖИВАННЯ КУКУРУДЗИ ЗА РІЗНИХ РІВНІВ УДОБРЕННЯ В УМОВАХ ЗАХІДНОГО ПОЛІССЯ	162
Потапов А.В., Грабовський М.Б., Качан Л.М. ЗМІНА ЦУКРИСТОСТІ КОРЕНЕПЛОДІВ БУРЯКІВ ЦУКРОВИХ ПІД ВПЛИВОМ ЗАСТОСУВАННЯ ФУНГІЦИДІВ ТА МІКРОДОБРІВ	146		

Розділ 5. Біотехнологія

Gunko S., Balitska L., Gunko T. INFLUENCE OF THE CONDITIONS AND DURATION OF STORAGE OF THE GRAINS WINTER WHEAT ON THEIR BAKERY PROPERTIES	164	Комісаренко А.Г., Михальська С.І. ХАРАКТЕРИСТИКА БІОТЕХНОЛОГІЧНИХ РОСЛИН ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ (<i>TRITICUM AESTIVUM</i> L.)	166
Gunko S., Balitska L., Gunko T. EFFECT OF LONG-TERM STORAGE ON THE QUALITY OF FLOUR OF WINTER WHEAT	164	Куманська Ю.О., Сидорова І.М. ОСОБЛИВОСТІ ВВЕДЕННЯ В КУЛЬТУРУ <i>IN VITRO</i> <i>VACCINIUM CORYMBOSUM</i> L.	168
Борзих О.І., Круть М.В. ІННОВАЦІЙНІ РОЗРОБКИ З БІОТЕХНОЛОГІЙ У ЗАХИСТІ РОСЛИН	165		

Розділ 6. Агроєкологія

Близнюк Р.М., Федоренко М.В., Федоренко І.В., Шевченко Т.В. ІНДЕКСИ ПОСУХОСТІЙКОСТІ ЯК АДАПТИВНІ ОЗНАКИ ДЛЯ СОРТІВ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ЯРОЇ В РІЗНИХ АГРОЕКОЛОГІЧНИХ ЗОНАХ УКРАЇНИ	169	Колосовська В.В. ДОСЛІДЖЕННЯ ФОТОСИНТЕТИЧНОЇ ПРОДУКТИВНОСТІ ГОРОХУ В СТЕПУ УКРАЇНИ	172
Воронкова Г.М., Єрмолаєв В.М., Павлов В.О. Гамаюнова В.В. МОЖЛИВІСТЬ ПОКРАЩЕННЯ СТАНУ РОДЮЧОСТІ ҐРУНТУ В УМОВАХ ПІВДНЯ УКРАЇНИ НА ЗАСАДАХ ЕКОЛОГІЗАЦІЇ ТА РЕСУРСОЗБЕРЕЖЕННЯ	170	Лопуга Д.М., Бережняк Є.М., Войцехівський В.І. ЯКІСТЬ І ЕКОЛОГІЧНІСТЬ ОРГАНІЧНОГО ВИРОБНИЦТВА ЯГІД	173
Колосовська В.В., Загоревська Д.В. ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ	171	Огородник Н.З., Павкович С.Я., Дудар І.Ф., Багай Т.І. ФОРМУВАННЯ НОВИМИ СОРТАМИ ЯРОГО ЯЧМЕНЮ ЕЛЕМЕНТІВ СТРУКТУРИ УРОЖАЮ	175

Рис. Модель формування асиміляційної поверхні та кореляційна залежність між площею листкової поверхні у мікростадіях 64 – 68 та нормами удобрення у гібриду соняшнику Альзан (1 – N₄₀P₂₀K₅₀; 2 – N₅₅P₅₀K₇₀; 3 – N₇₀P₈₀K₉₀; 4 – N₈₅P₁₁₀K₁₁₀)

Для інших гібридів, які ми вивчали, рівняння залежностей мали вигляд: для гібриду ЕС Моналіза $y = -0,35x^2 + 2,89x + 40,8$ з $R^2 = 0,995$; РЖТ Марллен – $y = -0,15x^2 + 1,85x + 43,45$ з $R^2 = 0,991$; для Альзан $y = -0,125x^2 + 1,255x + 43,125$ з $R^2 = 0,971$ (рис.).

Результати проведених досліджень та статистичного аналізу свідчать про тісний кореляційний зв'язок між площею листкової поверхні рослин соняшнику у мікростадіях 64 – 68 та нормами удобрення.

УПРАВЛІННЯ ҐРУНТОВИМИ РЕЖИМАМИ ҐРУНТІВ В ПЛОДОВИХ НАСАДЖЕННЯХ У ПІВДЕННОМУ СТЕПУ

Л.В. Козлова, Т.В. Малюк

Мелітопольська дослідна станція садівництва імені М.Ф. Сидоренка ІС НААН
e-mail: kozlova.lilia@ukr.net

Провідним агрозаходом у технологічному процесі вирощування плодкових культур в посушливих умовах Південного Степу виступає зрошення, адже обмежувальним чинником для одержання високих врожаїв плодів у цій зоні є недостатнє вологозабезпечення. Найбільш ефективне управління ґрунтовими режимами ґрунтів в садових агроценозах, здійснюється шляхом застосування ресурсозберігаючих технологій, а саме сучасних систем мікрозрошення, новітніх засобів моніторингу вологості ґрунту, оперативних методів визначення поливного режиму плодкових дерев, раціональної системи удо-

брення та екологічно безпечної системи утримання ґрунту в саду.

Дослідження, які проводяться тривалий час у Мелітопольській дослідній станції садівництва, показують високу ефективність раціонального поєднання елементів технології краплинного зрошення в умовах Південного Степу для оптимального управління ґрунтовими режимами в інтенсивних плодкових насадженнях зокрема водного, поживного, термічного. Визначено доцільність використання розрахункових методів для визначення поливного режиму в насадженнях персик

та черешні в умовах чорнозему південного різного гранулометричного складу, що сприяє підтриманню вологості ґрунту не нижче 70% НВ і забезпечує оптимальну інтенсивність фізіолого-біохімічних процесів за відсутності зайвих витрат води. При цьому спостерігається зниження витрати матеріальних, енергетичних та трудових ресурсів на 21–70 % порівняно до традиційних методів призначення поливів.

Відмічено різницю у процесі вологонакопичення у чорноземі південному різного гранулометричного складу. Так, в умовах легкосуглинкового ґрунту міжполивний період скорочувався на 7-16 днів, зростала на 1-3 кількість вегетаційних поливів, була вищою на 15 % норма зрошення за менших середніх норм поливу відносно важкосуглинкового ґрунту.

Підтримання оптимального рівня зволоження ґрунту за допомогою системи краплинного зрошення та мульчування природними матеріалами (солома та тирса) обумовлює зменшення максимальної температури ґрунту у спекотний період року щонайменше на 5,7 °С та зниження амплітуди добових коливань температури ґрунту, дозволяє зменшити кількість поливів на 2-3, збільшити міжполивний період до 20 днів. Це забезпечує покращення мікроклімату у насадженнях та оптимізацію процесів поглинання рослинами елементів живлення.

Поєднання таких агрозаходів як зрошення, мульчування, та удобрення обумовили найвищу урожайність черешні у дослідженнях – 9,0-9,2 т/га, що майже вдвічі перевищує врожайність на контролі (природне зволоження, без удобрення). Збільшення урожайності персика на 10,9-21,9 % відносно контролю (11,7-12,5 т/га) обумовило поєднання зрошення та мульчування тирсою та картоном.

Ефективність зрошення черешні у звітному році складала 5,6-16,6 кг/м³ за переваги дотримання РПВГ 70 % НВ, у тому числі за мульчування тирсою та картоном. У персика коефіцієнт ефективності зрошення коливався в межах 4,5-21,1 кг/м³ за такої ж тенденції.

Покращення загального стану дерев, оптимізація продукційних та фізіолого-біохімічних процесів черешні, підвищення стресостійкості рослин спостерігається за підтримання вологості ґрунту не нижче 70-80 % НВ, у тому числі за мульчування, та діапазону NPK у ґрунті N-NO₃ – 10,7±25,6 мг/кг, P₂O₅ – 6,8±9,4 мг/100 г, K₂O – 20±31 мг/100 г відповідно, що досягається доцільним поєднанням раціональних режимів зрошення, системи утримання ґрунту та удобрення. Визначено, що внесення добрив способом фертигації забезпечує більш рівномірний розподіл основних макроелементів у ґрунті впродовж вегетації черешні та персика порівняно до поверхневого удобрення.

ТЕХНОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВИРОЩУВАННЯ ТОВАРНОГО ЗЕРНА СОЇ У СИСТЕМІ ОСУШУВАНОВОГО ЗЕМЛЕРОБСТВА

Г.М. Кочик, Г.А. Кучер

Інститут сільського господарства Полісся НААН

e-mail: isgp.kor21@gmail.com

Вирощування сої в зоні Поліссі потребує значної уваги, особливо на осушуваних мінеральних ґрунтах, а тому вимагає розробки адаптивних складових технологій цієї культури відповідно до ґрунтово-кліматичних умов цього регіону. У зв'язку з цим виникла необхідність експериментально дослідити на меліорованій території вплив оптимізації водно-повітряного і поживного режимів осушуваного ґрунту з використанням сівозмінного фактору на формування продуктивності сої.

Сою (сорт Ворскла ранньостиглої групи) вирощували на осушуваному дерново-підзолистому супіщаному ґрунті в інтенсивній короткоротаційній сівозміні після кукурудзи, яка вирощувалась на зерно.

Експериментально встановлено, що на фоні без добрив, що імітує фон природної родючості дерново-підзолистого осушуваного ґрунту урожайність сої становила 1,40-1,68 т/га. З покращенням умов живлення урожайність сої істотно підвищується. Так, застосування традиційної органо-мінеральної системи удобрення в сівозміні, яка передбачала

післядію 1 року використання органічних добрив в якості гною (40 т/га) та внесення, зокрема під сою, мінеральних добрив в дозі N₄₀P₆₀K₆₀ забезпечило отримання максимального рівня урожайності її зерна – 2,12-2,67 т/га, що на 0,72-0,99 т/га (51,5-59,0%) більше, ніж на фоні природної родючості ґрунту. За таких умов окупність 1 кг д. р. добрив додатковим урожаєм становила 4,2-6,2 кг зерна сої. На фоні мінеральної системи удобрення (N₄₀P₆₀K₆₀) приріст урожаю зерна сої до неудобреного фону був меншим і становив 0,45-0,64 т/га або 32,2-38,1%. За такої системи удобрення окупність 1 кг д. р. добрив додатковим урожаєм зерна сої становила 2,8-4,0 кг.

Альтернативна система удобрення, яка передбачала заміну в традиційній органо-мінеральній системі удобрення гною іншими адаптивними відновлюваними джерелами органічної речовини (побічна продукція кукурудзи – 14 т/га і сидеральна маса люпину – 8,0 т/га) сприяла суттєвому підвищенню врожайності сої на 0,70-0,97 т/га (50,0-57,8%) до неудобреного фону і на 0,25-0,33 т/га (13,6-14,2%) порівняно з мінеральною системою удобрення. За